Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

Lausunto
21.9.2020

MMM/Ruokaosasto

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan maatalousjaostolle

HE 119/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2020 viidenneksi lisätalousarvioksi

Teema: Mom. 30.10.44 Maatalouden toimintaedellytykset: Turkistuottajille ja muille turkisalaan liittyville yrityksille hallinnonalalta myönnettävät avustukset, joilla helpotetaan koronavirusepidemiasta (COVID-19) aiheutuvia negatiivisia vaikutuksia. Mitä koronavirusepidemian vaikutuksesta syntyneitä ongelmia on tullut esiin turkissektorilla (esim. Turkishuutokauppaan liittyvät matkustusrahoitusten myötä syntyneet ongelmat)? Onko suunnitelmia näiden ongelmien ratkaisemiseksi?

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN LAUSUNTO

Turkistarhauksen liiketoiminta on kärsinyt kuluneen vuoden aikana poikkeuksellisesti Covid-19 pandemian vuoksi.

Eläinten kasvattamisen kannalta turkishuutokauppojen peruuntuminen on heikentänyt merkittävästi turkistuotannon toimintaedellytyksiä. Covid-19 pandemia on vaikeuttanut kaupankäyntiä, jolloin markkinatuotot ovat alentuneet merkittävästi. Turkistuotannolle on tyypillistä, että liiketoiminnan tuotot vaihtelevat merkittävästi johtuen vaihtelevista turkisten hinnoista, mutta kaupankäynnin hankaloituminen on poikkeuksellisesti syventänyt taloudellisia vaikeuksia, koska markkinoilla on myyty myös lukumääräisesti huomattavasti vähemmän turkiksia.

Covid-19 pandemiaan liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla on toimeenpantu maatalouden alkutuotannon väliaikainen tuki, mikä on suunnattu alkutuotantoon. Alkutuotantoon kuuluvaksi tuotannoksi määritellään SEUT:n (sopimus Euroopan unionin toiminnasta) liitteessä I luetellut tuotteet. Elävien eläinten kasvatus, ml. turkiseläimet, kuuluu siten osaksi alkutuotantoa. Alkutuotannolle osoitettuja valtiontukia säädellään EU:ssa eri säädöksillä kuin muista toimialoja. Valtiontukisäännöistä johtuen esimerkiksi nahkojen jalostuksen tai turkiksiin liittyvän kaupan tukeminen rajautuu alkutuotannon tuesta pois. Jalostukseen ja myyntiin puolestaan on voinut hakea tukea työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tukivälineistä, joita kuvataan laajasti ko. ministeriön asiantuntijalausunnossa.

Keväällä voimaan tulleet koronakytkentäisen alkutuotannon tuen korkein myönnettävä summa on ollut 10 000 euroa. Erityisesti yritykset, joilla on merkittävästi henkilöstökuluja tai runsaasti kiinteitä kuluja, avustusmäärä on jäänyt valitettavan pieneksi. Kyseiseen avustukseen osoitettu kokonaiseuromäärä oli viisi miljoonaa euroa, mutta sitä on kasvatettu heinäkuussa ensin 18 miljoonaan euroon sisäisellä siirrolla momentin 30.10.44 sisältä, koska tuen tarve oli alkuperäistä suurempi.

Eduskunnan lausuma (EV 93/2020 vp) yleisen kustannustuen hyväksymisen yhteydessä edellyttää, että yleisen kustannustuen ulkopuolelle jääneen maatalouden alkutuotannon osalta käytössä olevia tukivälineitä mukautetaan samankaltaiseksi kuin yleisen kustannustuen ehdot ovat. Viidennessä lisätalousarviossa on esitetty 30 miljoonaa euroa lisää maatalouden alkutuotannon väliaikaiseen tukeen, jotta mm. tuen ylärajaa voitaisiin muuttaa korkeammaksi ja siten parantaa yritysten yhdenvertaisuutta. Alkutuotannon erityispiirteiden vuoksi sen sisällyttäminen yleiseen kustannustukeen ei ollut alun perin mahdollista.

Maatalouden alkutuotannon väliaikaisen tuen lisäksi turkistilat ovat voineet saada valtiontakauksen maksuvalmiuslainalle. Maksuvalmiuslainojen tarkoitus on ollut toimintaedellytysten turvaaminen tilapäisissä taloudellisissa ongelmissa. Lisäksi turkistilat voivat hakea investointitukia Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2014-2020.